

Klankbordgroep 5: vrije tijd

Verslag

15 mei 2023 |

Het participatietraject in kader van de mogelijke fusie tussen Borsbeek en Antwerpen

Op 28 januari 2022 kondigen de burgemeesters van Antwerpen en Borsbeek aan dat ze de intentie hebben om te fuseren. Op 21 februari 2022 keurde ook beide gemeenteraden de intentieverklaring goed.

Sindsdien is het alle hens aan dek om te onderzoeken wat een mogelijke fusie zou betekenen. Het onderzoek verloopt via werkgroepen tussen Antwerpen en Borsbeek.

Maar fusie is niet enkel een verhaal van de twee gemeentebesturen, het Borsbeekse bestuur is ervan overtuigd dat ook de inwoners gehoord moeten worden in het traject. Daarom organiseert het bestuur een participatietraject dat bestaat uit drie onderdelen:

- ▶ Twee werksessies met de adviesraden (9 maart en 30 mei)
- ▶ Vijf klankbordgroepen met de inwoners rond vijf thema's
  - 20 maart '23: veiligheid
  - 18 april '23: Districtswerking en dienstverlening
  - 25 april '23: Onderwijs en kinderopvang
  - 8 mei '23: omgeving en ruimte
  - 15 mei '23: vrije tijd
- ▶ Online bevraging rond de thema's van de klankbordgroepen

Dit document kadert in de klankbordgroep over vrije tijd. De sessie was opgebouwd uit twee delen:

- ▶ In het eerste deel hebben Steven Thielemans en Helga Allaert een toelichting gegeven over de bevoegdheidsverdeling tussen de stad Antwerpen en de districten inzake vrije tijd.
- ▶ Het tweede deel bestond uit rondetafelgesprekken over de thema's sport, jeugd en cultuur.

In dit document kan u het verslag van de avond vinden.

Toelichting vrije tijd – Steven Thielemans en Helga Allaert

De avond ging van start met een toelichting van Steven Thielemans en Helga Allaert, respectievelijk de directeur talentontwikkeling en vrije tijdsbeleving en de vrijetijdscoördinator bij de stad Antwerpen. De toelichting gaf een overzicht van de bevoegdheidsverdeling tussen de stad en de districten m.b.t. vrije tijd.

Vijf thema's vormde de basis van de toelichting:

- ▶ Cultuur

- ▶ Jeugd
- ▶ Sport
- ▶ Senioren
- ▶ Evenementen

Per thema duiden Steven en Helga wat de districten doen en wat de stad doet. In de PowerPointpresentatie kan u het overzicht vinden.

NOTITIES VAN DE PRESENTATIE

Cultuur - Wat het lokaal cultuurbudget betreft kan district dit zelf inzetten en bepalen. Ondersteuning van cultuurverenigingen kan dus ook vanuit de districten. Maar de stad zorgt ook voor cultuur vanuit de stad. Bv bib, schouwburgen.

De stad zorgt ervoor dat de cultuurinfrastructuur in orde zijn. Er zijn een aantal bovenlokale cultuurevenementen waar districten samen aan werken. Er zijn ook een aantal bovenlokale ondersteuningstalenten zoals stadsbreed fonds. Ieder district beslist zelf hoe ze willen betoelagen en op welk manier.

Jeugd – district is bevoegd is voor lokaal jeugdaanbod. Ondersteuning van jeugdverenigingen, district voorziet zelf subsidies voor verschillende zaken. Vanuit de stad is er werking rond jeugd. Bovenlokaal jeugdaanbod bv speelpleinwerking vb de stad draagt voor de zorg voor de jeugdinfrastructuur. Bv JAKo's, zorgen voor goede aansluiting. Ook nog STAN bv kotweb, allerlei studentenvragen... Gericht op iedereen die student is. Er zijn een aantal jeugdevenementen (bv Studay).

Sport – sportantenne – bevoegd voor lokaal sportaanbod, lokale veldloop, ondersteuning van sportverenigingen, district kan financiële ondersteuning bieden ook wat infrastructuur betreft. Bovenlokaal sportaanbod... bv herdenking 100 jaar olympische spelen... gaat soms over evenementen die doorheen districten gaan. Er zijn ook subsidies voor topsport. Alle inwoners kunnen ondersteuning aanvragen als topsporter.

Senioren – vrije tijd voor senioren – aanspreekpunt binnen district – ook hier valt de verantwoordelijkheid binnen district. Ondersteuning van de adviesraden. Op bovenlokaal niveau is er geen werking voor senioren.

Evenementen door het district – bestaande evenementen kunnen perfect blijven bestaan maar kunnen ook projectsubsidies bieden opties binnen het district.

District is bevoegd voor alles wat dicht bij de mensen staat maar wordt wel ondersteund door de verschillende experts. District zou een skatepark willen aanleggen. Hoe kan je dat aanpakken? We kunnen terugvallen op de expertise van Antwerpen.

Inspraak – de keuze hoe er inspraak is wordt echt door het district zelf georganiseerd, vooral omdat ieder district verschillend is. In de praktijk is er eigenlijk continue uitwisseling van informatie. Als stad zijn we reeds een hele tijd gewoon om met de verschillen tussen de verschillende districten rekening te houden en zo de eigenheid van elk district te respecteren.

VRAGEN VANUIT HET PUBLIEK

Van waar komt het geld? Elk district heeft een budget. Alle verkozenen kiezen dus zelf waar ze de centen in steken. Wat als een district geen sportbeleid wenst te doen. Het is inderdaad dat ieder district zelf bepaalt waar de klemtoon legt. Maar in de praktijk merken we wel dat alle districten alle bevoegdheden op de een of andere manier opnemen.

Hoe worden de dotaties berekend? Daar hebben we vorige week ook over gehad. Die oefening loopt op dit moment nog.

Waarom de senioren geen stadsbevoegdheid heeft? Bv als we vraag hebben specifiek van ouderen? Districtsbestuur heeft altijd de kans om de prioriteiten te laten weten aan de stad Antwerpen. Heel veel van de gevallen worden er inspraakmomenten georganiseerd.

Blijven de projectfiches van de adviesraden? Dit is ook de keuze van het district. In feite kiest het district vrij. Toelage voor projecten is een mogelijkheid. Of er kan een afsprakennota worden afgesloten. Dat is hoe het op dit moment in de districten werkt.

Is er accommodatie voor verenigingen beschikbaar? In praktijk lopen die werkingen door elkaar.

Nu wordt er sterk rekening gehouden met de buurten en de profielen van de mensen die in de buurt wonen. Collega's werken samen. De ene keer zal initiatief meer komen vanuit de stad en dan vanuit het district.

Infrastructuur huren? Gaat dat veranderen? Dat hangt af van de infrastructuur waarover we het hebben. BV vergaderruimtes blijven binnen het district. Bekijken bv waar de huidige infrastructuur onder behoort. In de cultuurcentra is het echt op maat. Dit moet nog verder worden bekeken.

Rondetafelgesprekken

Tijdens de rondetafelgesprekken gingen we dieper in op de thema's sport, jeugd en cultuur. Voor elk thema was een districtsmedewerker uitgenodigd:

- ▶ Steven Thielemans en Helga Allaert: jeugd en overkoepelend vrije tijd (district Antwerpen)
- ▶ Steven De Moor: sportantenne (district Berchem)
- ▶ Amber Billion: cultuurantenne (Wilrijk).

De aanwezige Borsbekenaren gingen aan 1 van de drie thematafels zitten. Na een half uur schoven de districtsmedewerkers door naar een volgende tafel, zodat na 1,5u alle Borsbekenaren alle thema's besproken hadden.

Tijdens de gesprekken konden de Borsbekenaren allerlei vragen stellen aan de districtsmedewerkers. Enkele richtinggevende vragen waren:

- ▶ Wat doet het district met de bevoegdheden?
- ▶ Wat voor ondersteuning krijgt ze daarbij van de stad?
- ▶ Hoe verloopt de samenwerking tussen districten en de districten en de stad?
- ▶ Waar lopen jullie tegenaan, wat loopt goed?

OVERZICHT VAN DE GESTELDE VRAGEN EN ANTWOORDEN

Op welke manier word je als district ondersteund door de stad? Wat is de ervaring van de medewerker cultuurantenne hierbij?

Er is heel veel ondersteuning op districts niveau als je hier nood aan hebt, op het vlak van professionele expertise, de beschikking over lokalen, financiële ondersteuning bij grote evenementen bijvoorbeeld, ondersteuning middels materiaal is ook vaak heel helpend. Zo kan je beroep doen op experts om een podium, licht, geluid op te bouwen. In Borsbeek is dit materiaal veelal niet voorhanden en moeten we dit zelf extern huren.

De ondersteuning en middelen zijn veel ruimer dan wat in een kleine gemeente mogelijk is.

Het lijkt theoretisch zo dat er een opdeling is in de samenwerking tussen district en stad bij bijvoorbeeld de organisatie van een groot event maar in de praktijk verloopt dat heel organisch. Collega's zitten gewoon samen, eventueel ook met een betrokken vereniging als die meewerkt, en bekijken wie wat kan en zal opnemen. Het is heel ondersteunend om zaken waar je zelf niet veel ervaring mee hebt te laten uitvoeren door een team van de stad dat daar heel goed in is. Hierdoor kan je mooiere projecten uitvoeren.

Hoe zit het als je een straatfeest wil organiseren? Moet je dit ook aan de stad aanvragen?

Dit is een bevoegdheid van het district en hoort onder de noemer 'buurtbouwers' waar ook initiatieven rond opruimacties, burendag etc. onder horen. Het district kan een projecttoelage geven aan bepaalde initiatieven en via de stad Antwerpen kan eventueel na een evenementenaanvraag materiaal ter beschikking worden gesteld.

Stel Borsbeek heeft een nieuwe sporthal nodig of er zijn grondige werken nodig om de huidige sportinfrastructuur te optimaliseren. Hoe verloopt dit dan en maken we kans dat dit ook gerealiseerd wordt door de stad?

Infrastructuur zit niet op districtsniveau. Er wordt systematisch een lijst gemaakt en besproken over de noden van sportinfrastructuur op niveau van de stad en zijn districten. Waar mist sportinfrastructuur, waar zijn werken nodig etc.

Er worden prioriteiten bepaald op basis van objectieve criteria, bijvoorbeeld waar is er geen sportzaal, welke zaal is in slechte staat of waar is er letterlijk ook plaats om een zaal te kunnen bouwen. Bijvoorbeeld in Borgerhout is er nood aan nieuwe infrastructuur, maar er moet ook bouwruimte zijn om dit te kunnen realiseren.

Er wordt vanuit een brede kijk gezocht naar oplossingen.

Is er een nieuwbouw nodig of herstellingen, zijn er mogelijkheden om schoolsporthallen ook open te stellen voor verenigingen, particuliere vragen of kan er in samenwerking met een school samen een sportzaal gebouwd worden, ...?

Er wordt zowel met stedelijk onderwijs als andere onderwijsnetten in gesprek gegaan en afsprakennota's opgemaakt om dit doel te dienen.

Hoe wordt er gezorgd voor meer toegankelijkheid in gebouwen?

Het doel is om de infrastructuur zoveel mogelijk ten dienste van de inwoners en verenigingen te stellen. Zo is er in Berendrecht een sportzaal die 24/7 beschikbaar is voor sporters via een online reservatie en digitale toegang van de infrastructuur. Sommige bibliotheken zijn ook constant toegankelijk via digitale toegang voor bijvoorbeeld studenten, zelf-uitleen van boeken etc.

De ervaringen hiermee zijn heel erg positief en dit verloopt zonder problemen. Er wordt uiteraard vooraf bekeken waar dit mogelijk is en in welke buurten dit (nog) niet aan de orde is.

In het geval van de bibliotheken werd er bijvoorbeeld ook een aanpassing van de openingsuren doorgevoerd om beter aan te sluiten op de noden van inwoners: minder uren open in de zomerperiode en meer openingsuren in de drukke studeerperiodes van studenten.

Wat met de huidige overeenkomsten die verenigingen met Borsbeek hebben?

Alle overeenkomsten, erfpacht, concessie die lopend zijn worden overgenomen door Antwerpen bij een fusie.

In Antwerpen is het momenteel zo dat de meeste overeenkomsten een looptijd van 9 jaar hebben.

Hiernaast zal bekeken worden welke verantwoordelijkheden moeten overgenomen worden, bijvoorbeeld eigenaarsonderhoud aan gebouwen die gebruikt worden door bijvoorbeeld een vereniging.

Is het niet zo dat de bevoegdheden van de districten kunnen wijzigen per legislatuur? Dan hebben we geen garanties hoe het in de toekomst zal zijn?

Het klopt inderdaad dat de bevoegdheden van de districten per legislatuur worden vastgelegd en dus in principe kunnen wijzigen. Lang geleden was het zo dat de stad veel meer bevoegdheden in handen hield, maar dit evolueerde naar meer districtsbevoegdheden.

Steven, directeur TV van Antwerpen, vertelt dat hij 20 jaar voor Antwerpen werkt en dat zijn ervaring hem leert dat er een sterke tendens is en blijft dat er steeds meer bevoegdheden bij de districten liggen.

Kan er door de stad/district gezorgd worden dat er terug een voetbalclub met een jeugdwerking of een ander sportaanbod voor de jeugd in Borsbeek komt?

Je kan als lokale overheid verenigingen niet verplichten om een werking in je district op te richten of zelf een vereniging oprichten uiteraard. Maar er kan door het district wel een buurtgericht sportaanbod worden georganiseerd zodat jongeren lokaal kunnen sporten. Men doet dit momenteel ook in Berchem en dit is succesvol. Als je hiervoor een zaal moet hebben of een terrein, kan dit ook steeds gewoon aangevraagd worden door de medewerker.

Het district Berchem organiseert bijvoorbeeld ook een scholensportdag in samenwerking met de verenigingen om zo jongeren meer sporten te laten leren kennen en een toeleiding te stimuleren naar de clubs.

Hiernaast heeft stad Antwerpen een team experts die lokale clubs kunnen meenemen in een traject om de problemen waar ze mee kampen aan te pakken: bijv. te weinig trainers, interne leden opleiden tot trainer, ledenwerving etc..

Deze ondersteuning is heel succesvol maar kan je als lokale sportantenne of Borsbeek nooit op die manier bieden.

Krijg je als Borsbekenaar bij een fusie ook korting in de zwembaden of bij andere zaken?

Alle inwoners kunnen gebruik maken van de A-kaart waardoor je korting krijgt bij tal van zaken zoals een schouwburg, zwembad en nog veel meer.

Ook bij het privaat zwembad in Deurne Sportoase krijg je korting voor het zwembadgedeelte. Voor het uitgebreide gedeelte betaal je de normale prijs.

Als zowel district als stad betrokken worden bij de goedkeuring van een evenementenaanvraag, duurt dit dan niet veel langer dan nu in Borsbeek?

In een district duurt de doorlooptijd van een kleine evenementenvraag 6 weken, een groot evenement goedgekeurd krijgen duurt 9 weken (bijv. 10 miles).

In Borsbeek is de doorlooptijd nu 8 weken voor een klein evenement en 12 weken in de zomerperiode.

Bij de mogelijke fusie, wat gebeurt er dan met gebouwen? Neemt de stad gebouwen van bijvoorbeeld een jeugdvereniging over?

De gemeentelijke gebouwen worden overgenomen door de stad (infrastructuur is een bevoegdheid van de stad). Andere gebouwen blijven in het bezit van de jeugdverenigingen of de parochie. Jeugdverenigingen zullen wel, zoals nu het geval is in de gemeente, een aanvraag kunnen doen voor infrastructuursubsidies om hun lokalen te renoveren. De stad voert controles uit om de veiligheid van de gebouwen vast te stellen.

- ▶ Bezorgdheid vanuit de senioren: veel aandacht voor jeugd terwijl senioren (volgens hen & met leeftijdsgrens 55) een groter deel van de bevolking uitmaakt.
- ▶ Beschikbare banken & staat van voetpaden & openbare weg: is geen bevoegdheid van Vrije tijd + overkoepelend project groen weefsel staat op de planning, maar geen tijd & budget beschikbaar.

Cultureel centrum is op vlak van infrastructuur een bevoegdheid van de stad. Hoe zou dat in de praktijk zijn voor het district Borsbeek?

Polyvalente zaal zou eventueel als cultureel centrum ingericht kunnen worden. Zijn er nog andere ontmoetingscentra, plaatsen waar ruimtes gehuurd kunnen worden?

In Borsbeek is er het ontmoetingscentrum Tirolerhof.

- ▶ Opmerking vanuit de senioren: Tirolerhof is niet goed bereikbaar.

Borsbeek is niet zo groot. Naar toegankelijkheid van de weg naar het Tirolerhof kan gekeken worden, maar de afstand is niet zo groot. Vanuit de stad wordt voor de districten ook gekeken naar de beschikbaarheid van een ontmoetingscentrum of cultureel centrum binnen een bepaalde afstand om te bepalen of het inrichten van een nieuw centrum nodig is.

Kunnen niet erkende verenigingen gebruik maken van de sportinfrastructuur?

Sportinfrastructuur zit centraal bij de stad. Gebruik van de sportinfrastructuur wordt ingepland volgens voorrangregels (verenigingen, scholen, nabijheid, ...). Alle inwoners van districten kunnen de vrije uren reserveren. Deze vrije uren zijn vaak wel minder interessant (vooral tussen 16u & 18u). Je kan dus via een online tool bekijken welke uren nog beschikbaar zijn en vrije plekken reserveren. Verhuur is wel degelijk op stadsniveau. Uiteraard wordt er bij de planning gekeken naar clubs die reeds een lange geschiedenis hebben in een specifiek district. Het komt wel voor dat een kleinere club van locatie verandert.

Krijgen sportverenigingen nog subsidies?

De werkingssubsidies worden vanuit het district gestuurd. De logica hier is dat het lokale beleid steeds dichter staat bij de verenigingen en dus nog een beter contact heeft met de verenigingen. Op stadsniveau is er eveneens een vorm van erkende vereniging, dit is van belang voor het aanvragen van materialen, ... De link met de lokale verenigingen gaat op deze manier niet verloren.

Kan het district gebruik maken van sportinfrastructuur om evenementen te organiseren?

De grootte van een evenement bepaalt welke partijen betrokken zijn. Bij grote evenementen zoals bv 10 miles wordt dit op stadsniveau georganiseerd vaak door een evenementenbureau. Een district zal bv wel een scholensportdag organiseren. Hierbij zal dan alles wat met openbare orde, materialen, ... door de stad worden opgenomen. Bij het organiseren van een sportevenement binnen een district zal dit met budget van het district gebeuren (dus door districtcollege beslist). In onderling overleg met de verantwoordelijke wordt dan de planning van een mogelijk evenement bekeken. Uiteraard is daar ruim op voorhand plannen een must. Samenwerking

tussen stad en district loopt vlot. De bevoegdheid sport werd in 2019 volledig naar districtsniveau overgeheveld. Ook bij andere evenementen kan het district materialen aanvragen.

Staat een sportantenne binnen een district er alleen voor?

Binnen een district is er meestal slechts één verantwoordelijke voor sport. Dit hangt er echter wel vanaf hoe het district is georganiseerd. Er zijn districten met meerdere verantwoordelijken of minder. Ook hier is het de politiek die bepaalt waar de nadruk binnen het district wordt gelegd. Wanneer er bv een skatepark gebouwd moet worden, dan doen de verantwoordelijken uiteraard een beroep op de kennis van de experts binnen de stad Antwerpen.

Hoe verloopt de samenwerking tussen de stad en district Berchem?

Het district kan steeds beroep doen op de expertise van de stad bij de aanleg van een skatepark of de uitwerking van een sportevenement.

Het district werkt ook samen met omliggende districten om jaarlijks een scholenloop te organiseren. Deze wordt ook verder ondersteund door de stad.

Welke ondersteuning krijgt Wilrijk bij het organiseren van grote evenementen zoals de Geitenstoet?

De evenementenaanvraag & bijhorende materiaalaanvraag loopt via de stad. Het district doet de organisatie in samenwerking met een vereniging die de regie voor haar rekening neemt & vrijwilligers zoekt voor het evenement.

Kunnen wij als jeugdvereniging nog steeds stoelen aanvragen voor een evenement dat in onze lokalen doorgaat & waar we momenteel geen evenementenaanvraag voor moeten doen?

Verenigingen kunnen materiaal ontlenen, maar zullen dan wel altijd een evenementenaanvraag moeten doen. Als verenigingen materiaal ontlenen voor een evenement georganiseerd door het district (bijv. Buitenspeeldag) kunnen ze het materiaal gratis ontlenen. Als het materiaal gebruikt wordt voor een evenement georganiseerd door de vereniging zelf zullen zij een kleine kost moeten betalen.

Dat geldt zo voor alle verenigingen.

Voor de senioren betekent dat dat het materiaal voor de seniorenfeesten waarschijnlijk gratis ontleend zal kunnen worden.

Waar ligt de verantwoordelijkheid voor de jeugdverenigingen?

De verantwoordelijkheid voor de jeugdverenigingen ligt volledig binnen het district.

Waarom gaat openluchtzwembad in Deurne niet voltijds open?

Een tekort aan redders en toezichhoudend personeel ligt aan de basis van deze beslissing. Vanuit Antwerpen zouden ze graag meer open doen maar dus onvoldoende personeelsbezetting.

Kan de Borsbekaar gebruik maken van de A-kaart?

Indien Borsbeek een district wordt, zal de Borsbekaar daar zeker gebruik van kunnen maken. De A-kaart is een soort spaarkaart waar punten kunnen worden gespaard die dan ingezet kunnen worden als korting bij aankoop

van bepaalde tickets. Deze kaart past automatisch VT tarief toe zonder mensen een bewijslast op te leggen. Dit houdt in dat mensen die recht hebben op VT tarief steeds het verlaagde tarief zullen betalen bij afgifte van de A-kaart.

Hoe zit het met erfgoed?

Alles hangt af van hoe belangrijk het districtcollege dit onderwerp vindt. Indien er veel belang aan gehecht wordt zullen hiervoor meer middelen ter beschikking worden gesteld.

Hoe zit het met samenwerkingen buiten het grondgebied?

Er wordt gewoon gekeken wat mogelijk is en besproken hoe een eventuele samenwerking zou kunnen plaatsvinden. Dit is dan meestal wel met aanpalende gemeentes of districten.

